

ผลงานวิจัย

กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านเทคโนโลยี

สำนักวิจัยและพัฒนาการระบบงานราชทัณฑ์

ปีงบประมาณ 2550

ชื่อเรื่อง   โครงการศึกษาวิจัยประเมินผล เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ

คณะผู้ร่วมวิจัย

1. ที่ปรึกษาโครงการ	นายณัฏฐ์	จิตสว่าง	อธิบดีกรมราชทัณฑ์
	นายโสภณ	ธิดิธรรมพฤกษ์	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์
	นายเฉลิมชัย	เนตรมัย	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม
	นางทองใบ	กิ่งแก้ว	นักทัณฑวิทยา 9 ชช.
2. หัวหน้านักวิจัย	นางนุชนาถ	ศรีเผด็จ	หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑวิทยา
3. คณะผู้วิจัย	นายสมภพ	รุจจนเวท	หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการด้านการราชทัณฑ์
	นางเกษวรงค์	จิณะแสน	นักสังคมสงเคราะห์ 7 ว.
	นายศุภโชค	ควรรภาชัย	นักทัณฑวิทยา 6 ว.
	นางสาวสาวิตรี	อุษณาย	นักสังคมสงเคราะห์ 5
	นางสาวศิริพร	ปิ่นอินทร์	นักสังคมสงเคราะห์ 4
	นางสาวจิราพร	ตันติหาชัย	นักสังคมสงเคราะห์ 4
	นางสาวชนม์นิกา	ดวงเงิน	ผู้ช่วยพนักงานราชทัณฑ์

ระยะเวลาดำเนินการ   ปีงบประมาณ 2550

สรุปผลการวิจัยประเมินผล

เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามกฎหมายมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ

การวิจัยประเมินผล เรื่อง “การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามกฎหมายมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ” เป็นการศึกษาวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาถึงผลการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและปัญหาอุปสรรคในส่วนที่เรือนจำและทัณฑสถาน ไม่สามารถปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้ตามกฎหมายมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนางานราชทัณฑ์ไทย

ผลการศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ผลการศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ และผลการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ

1. ผลการศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ

เรือนจำและทัณฑสถาน ส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามกฎหมายมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติได้ในระดับมากที่สุดและระดับมากตามลำดับ สำหรับกฎหมายมาตรฐานขั้นต่ำที่เรือนจำ/ทัณฑสถานสามารถปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านผู้ต้องขังระหว่างรอการพิจารณาคดี [ข้อ 8(ข), ข้อ 85(1) และ ข้อ 92] ด้านวินัยและการลงโทษ ด้านบริการด้านการแพทย์ ด้านการแจ้งข่าวเกี่ยวกับการตาย ป่วย การย้าย และด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการดูแลหลังพ้นโทษ สามารถปฏิบัติได้ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการจำแนกประเภทของผู้ต้องขังและการแยกขัง [ข้อ 8(ค)] ด้านผู้ต้องขังระหว่างรอการพิจารณาคดี [ข้อ 91] ด้านเสื้อผ้าและที่นอน [ข้อ 17 (3)] ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการดูแลหลังพ้นโทษ [ข้อ 81(1)] และ ด้านการทำงานของผู้ต้องขังในเรือนจำ [ข้อ 76(3)]

2. ผลการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

เรือนจำและทัณฑสถาน ส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติในรายละเอียดตามกฎหมายมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติได้อย่างครบถ้วนทุกประเด็น และสามารถปฏิบัติได้บางส่วน ได้แก่ ด้านการจำแนกประเภทของผู้ต้องขังและการแยกขัง [ข้อ 8] ด้านวินัยและการลงโทษ [ข้อ 30(1), ข้อ 60(1)] และด้านการฝึกวิชาชีพ [ข้อ 72(1) และ ข้อ 75(1)(2)] สำหรับกฎหมายมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ ที่เรือนจำ/ทัณฑสถานไม่สามารถปฏิบัติได้เลย ได้แก่ ด้านการจำแนกประเภทของผู้ต้องขังและการแยกขัง [ข้อ 8(ค)] ด้านเสื้อผ้าและที่นอน [ข้อ 17(3) , ข้อ 86] ด้านการแจ้งข่าวเกี่ยวกับการตาย ป่วย ย้าย [ข้อ 44(2)] ด้านการให้บริการทางการแพทย์ [มีเรือนจำเพียงแห่งเดียวที่ไม่สามารถปฏิบัติได้เกือบทุกข้อเนื่องจากไม่มีสถานพยาบาลในเรือนจำ] และด้านการฝึกวิชาชีพ [ข้อ 76(3)] ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดระบบออมเงินบางส่วนจากเงินปันผลที่ได้จากการฝึกวิชาชีพเพื่อกันไว้สำหรับมอบให้แก่ผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษ

ความสามารถในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามกฎหมายมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ มีความสัมพันธ์กับการวางแผนปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรและเป็นทางการ ซึ่งมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายราชทัณฑ์ เช่น พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และกฎกระทรวงมหาดไทย รวมถึงข้อบังคับและ

ระเบียบปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเรือนจำ/ทัณฑสถาน สามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับกฎมาตรฐานขั้นต่ำๆ อย่างครบถ้วน

3. ข้อเสนอแนะ

1. กฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติในประเด็นที่เรือนจำ/ทัณฑสถาน ไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือ สามารถปฏิบัติได้บางส่วนด้วยข้อจำกัดที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ควรจัดหมวดหมู่แยกไว้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารระดับสูง ในการชี้แจงเหตุผลต่อที่ประชุมองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในวาระต่อไป

2. ควรให้ความสำคัญกับกฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ ในประเด็นที่เรือนจำ/ทัณฑสถานไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือ สามารถปฏิบัติได้บางส่วน โดยเฉพาะประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติเพื่อให้ เรือนจำ/ทัณฑสถาน สามารถปฏิบัติได้ครบถ้วน

3. ควรมีการพิจารณาร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติและผู้บริหาร เกี่ยวกับกฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ ในข้อที่เรือนจำ/ทัณฑสถานไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือ สามารถปฏิบัติได้บางส่วน เพื่อพิจารณาปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง และมาตรการที่เกี่ยวข้อง

4. กฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ ในข้อที่เรือนจำ/ทัณฑสถาน สามารถปฏิบัติได้ครบถ้วน กรมราชทัณฑ์ควรรักษาระดับความสามารถโดยมีหนังสือทบทวนแนวทางปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามกฎมาตรฐานขั้นต่ำๆ ในด้านต่างๆ ไปยังเรือนจำ/ทัณฑสถาน และจะต้องมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ

5. ในการกำหนดมาตรฐานเรือนจำ หรือ กำหนดตัวชี้วัด เพื่อให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน สามารถปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้อย่างสอดคล้องกับกฎมาตรฐานขั้นต่ำๆ กรมราชทัณฑ์ควรคำนึงถึงความแตกต่างของเรือนจำ/ทัณฑสถาน ในแต่ละประเภท

ชื่อเรื่อง การจัดระเบียบสังคมกับปัญหาพื้นฐานของเรือนจำและทัณฑสถาน

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษาโครงการ

นายনীติ	จิตสว่าง	อธิบดีกรมราชทัณฑ์
นายโสภณ	ชิตธรรมพฤกษ์	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์
นายเฉลิมชัย	เนตรมัย	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม
นางทองใบ	กิ่งแก้ว	นักทัณฑวิทยา 9 ชช.

คณะผู้จัดทำ

นางนุชนาท	ศรีเผด็จ	หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑวิทยา
นางเกษวรงค์	จิณะแสน	นักสังคมสงเคราะห์ 7 ว.
นางสาวศิริพร	ปิ่นอินทร์	นักสังคมสงเคราะห์ 4
นางสาวจิราพร	ตันติหาชัย	นักสังคมสงเคราะห์ 4
นางสาวชนม์นิภา	ดวงเงิน	ผู้ช่วยพนักงานราชทัณฑ์

ระยะเวลาดำเนินการ   ปีงบประมาณ 2550

สรุปผลการศึกษา

เรื่อง การจัดระเบียบสังคมกับปัญหาพื้นฐานของเรือนจำและทัณฑสถาน

โครงการศึกษาเรื่อง “การจัดระเบียบสังคมกับปัญหาพื้นฐานของเรือนจำและทัณฑสถาน” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อจัดทำเป็นเอกสารเชิงประสบการณ์สำหรับการปฏิบัติงานในเรือนจำ/ทัณฑสถาน และเพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งมีประเด็นในการศึกษาที่หลายหลาก อาทิ

การทำร้ายกันหรือยกพวกตีกันในหมู่ผู้ต้องขัง การกดขี่ข่มเหงหรือรังแกกันโดยไม่เป็นธรรม การชิงความเป็นใหญ่เหนือกลุ่มผู้ต้องขังด้วยกัน การแสดงพฤติกรรมต่อต้านเจ้าพนักงาน การจงใจฝ่าฝืนระเบียบและข้อบังคับของเรือนจำ การปลุกกระดมเพื่อุญเหี้ยให้แตกความสามัคคี การชักชวนให้ผู้อื่นกระทำความผิดระเบียบข้อบังคับของเรือนจำ การกระทำความผิดวินัยไม่เกรงกลัวต่อการถูกลงโทษ การทำลายทรัพย์สินของเรือนจำ การหลบหนีหรือพยายามหลบหนีออกจากเรือนจำ การก่อเหตุร้ายภายในเรือนจำ การประท้วงด้วยการไม่ยอมทำงาน การร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องอาหาร การขโมยสิ่งของผู้อื่น การเปิดตลาดมืด การเบี่ยงเบนทางเพศ การหึงหวง การทำรอยสัก

ประสบการณ์ที่สามารถถ่ายทอดจากการปฏิบัติงาน ความคิดเห็น ความรู้สึกที่สะท้อนออกมา นำสู่การตีพิมพ์เป็นเอกสารรูปเล่มตามที่ผู้อ่านได้อ่านนี้ ล้วนถ่ายทอดจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ระดับมืออาชีพซึ่งปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ต่างๆ กัน เช่น ผู้อำนวยการส่วนควบคุม หัวหน้าฝ่ายควบคุม หัวหน้าฝ่ายปกครอง ผู้บังคับแดน รองผู้บังคับแดน เป็นต้น ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่เรือนจำ/ทัณฑสถานที่ตั้งอยู่ในทุกภูมิภาค ทั้งเรือนจำกลาง เรือนจำจังหวัด เรือนจำพิเศษ ทัณฑสถาน และเรือนจำอำเภอ รวมทั้งสิ้น 15 แห่ง

นอกจากนี้ **ผู้มีประสบการณ์ยังได้ฝากความห่วงใย ฝากเป็นข้อคิดในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุม** หลายประการคือ

1. ควรเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ เพื่อให้สามารถควบคุมได้อย่างทั่วถึง
2. ในการลงโทษผู้ต้องขังอย่ามีอคติ ให้ความเป็นธรรม และเป็นกลางทั้งเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง ต้องลงไปดูแลความเป็นอยู่อย่างใกล้ชิด เพื่อที่จะได้ใจผู้ต้องขัง
3. ต้องไม่ประมาท ครอบงำผู้ต้องขังนับแต่แรกเข้าเรือนจำ รวมทั้งปฐมนิเทศชี้แนะเกี่ยวกับความเป็นอยู่ภายในเรือนจำ ให้ความรักและเอื้ออาทรต่อผู้ต้องขัง
4. ต้องมีความจริงใจ เข้าถึงตัวผู้ต้องขังต้องรับรู้ปัญหา ปลูกฝังให้ผู้ต้องขังรักการทำงานอย่างจริงจัง
5. ใช้อาคารสถานที่และระเบียบวินัยเป็นเครื่องมือในการควบคุมผู้ต้องขัง
6. ต้องดูแลเรื่อง บังคับ 4 ของผู้ต้องขังเป็นอันดับแรก
7. ต้องทำให้ผู้ต้องขังเกิดความเชื่อมั่น และ ศรัทธาในตัวเจ้าหน้าที่ เมื่อชนะใจผู้ต้องขังก็จะควบคุมได้ง่ายขึ้น

8. เจ้าหน้าที่ต้องมีจิตวิญญาณในการรับราชการ มีความรักเพื่อน รักองค์กร รักหน่วยงาน รักเพื่อนร่วมวิชาชีพเดียวกัน
9. เข้าใจถึงจิตใจผู้ต้องขัง (เข้าใจผู้ต้องขัง) มีจิตใจที่เป็นธรรม ให้ความอบอุ่นกับผู้ต้องขัง เหมือนเป็นพี่น้อง
10. เจ้าหน้าที่สังกัดฝ่ายควบคุมในระดับผู้บังคับบัญชา ต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี ต้องมีระเบียบวินัย วางตัวให้น่าเชื่อถือ แม่นยำในกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง พยายามหาข่าวอย่างใกล้ชิด
11. เจ้าหน้าที่ต้องตรงต่อเวลา ใส่ใจในรายละเอียดของงาน จัดลำดับความเร่งด่วนของงาน แยกแยะเรื่องส่วนตัวกับงานออกจากกัน อ่อนน้อมถ่อมตน
12. เจ้าหน้าที่ต้องซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ต่อเพื่อนร่วมงาน ต้องทำตัวให้เป็นตัวอย่าง เป็นต้นแบบ วางตัวให้เหมาะสม
13. เจ้าหน้าที่ต้องมีจิตสำนึกและเทคนิคที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขัง

*****

ชื่อเรื่อง   โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การเฝ้าระวังผู้ต้องขังคดียาเสพติดมิให้กระทำผิดซ้ำ

คณะทำงาน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชญาวิทยาและกระบวนการยุติธรรม
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เดชา สังขวรรณ	หัวหน้านักวิจัย
2. นางสาวจุฑารัตน์ พูลเกษ	ผู้ช่วยนักวิจัย
3. อาจารย์รุ่งนภา เทพภาพ	ผู้ช่วยนักวิจัย
4. นางสาวสุจิรา ดวงแก้ว	ผู้ช่วยนักวิจัย

คณะทำงาน

กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑวิทยา
สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์

1. นางนุชนาถ ศรีเผด็จ	หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑวิทยา
2. นางสาวศิริพร ปิ่นอินทร์	นักสังคมสงเคราะห์ 4
3. นางสาวณัฐฉิณี แก้วรัตน์	บุคลากร 4
4. นางสาวชนม์นิกา ดวงเงิน	ผู้ช่วยพนักงานราชทัณฑ์

สรุปผลการศึกษาวิจัย เรื่อง “ การเฝ้าระวังผู้ต้องขังคดียาเสพติดมิให้กระทำผิดซ้ำ ”

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ การเฝ้าระวังผู้ต้องขังคดียาเสพติดมิให้กระทำผิดซ้ำ ” มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม - สาว คดียาเสพติด 2) เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคในการแก้ไขผู้ต้องขังวัยหนุ่ม - สาว คดียาเสพติด และ 3) เพื่อศึกษาหาแนวทางในการป้องกันผู้ต้องขังวัยหนุ่ม - สาว คดียาเสพติดมิให้กระทำผิดซ้ำ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ต้องขังวัยหนุ่ม - สาว อายุประมาณ 18 - 25 ปี ที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด จำนวน 248 คน จากเรือนจำ/ทัณฑสถานทั้งสิ้น 6 แห่ง ได้แก่ ทัณฑสถานหญิงกลาง ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น เรือนจำกลางระยอง และทัณฑสถานบำบัดพิเศษสงขลา ส่วนการจัดทำข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ โดยกำหนดค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ต้องขังวัยหนุ่ม - สาว อายุประมาณ 18 - 25 ปี ที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด จากเรือนจำ/ทัณฑสถานทั้ง 6 แห่ง จำนวน 22 คน สรุปผลการศึกษา ดังนี้

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นเพศชาย นับถือศาสนาพุทธ มีอายุระหว่าง 24 - 25 ปี อายุที่กระทำความผิดครั้งแรก คือ ต่ำกว่า 18 ปี อายุที่กระทำความผิดครั้งที่ 2 อยู่ระหว่าง 21 - 23 ปี อายุที่กระทำความผิดครั้งที่ 3 อยู่ระหว่าง 18 - 20 ปี มีระยะเวลาที่ต้องโทษครั้งแรกถึงครั้งที่ 3 น้อยกว่า 2 ปี สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้ 4,001 - 6,000 บาท/เดือน เป็นบุตรลำดับที่ 1 บิดามารดาแยกกันอยู่ ได้อาศัยอยู่กับบิดา/มารดา ก่อนต้องโทษ ฐานะทางบ้านปานกลาง ที่อยู่ของชุมชนเป็นเขตเมือง เป็นบ้านของตนเอง ลักษณะสภาพแวดล้อมในชุมชนเป็นชุมชนเมือง ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังได้กระทำผิดซ้ำเป็นครั้งที่ 2 ส่วนปัจจัยอื่นๆ ในภาพรวมที่เกี่ยวข้องมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในระดับปานกลาง แต่ละด้านพบว่า ด้านครอบครัวมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในระดับปานกลาง ด้านสังคมมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในระดับปานกลาง ส่วนด้านสภาพแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการลงโทษและการแก้ไขฟื้นฟูมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในระดับปานกลาง การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับอายุเมื่อกระทำความผิดครั้งแรกระยะเวลาที่ต้องโทษครั้งแรก การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดใน 2 ลักษณะ คือ 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดครั้งแรก ได้แก่ ธรรมชาติแห่งช่วงวัยของวัยรุ่น คือ ความซึบซอม การอยากรู้อยากเห็น สาเหตุอันเนื่องมาจากเพื่อน ปัญหาความกดดันจากครอบครัว สาเหตุความจำเป็นด้านอาชีพและปากท้อง เกิดและเติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยยาเสพติด และ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 คือ ความอ่อนแอภายในจิตใจของตนเอง การกลับสู่สิ่งแวดล้อมทางสังคมเดิม

เรื่องเกี่ยวกับเงินและการอยู่รอด ระยะเวลาที่ถูกคุมขังในครั้งแรกส่วนใหญ่ไม่รุนแรง ทำให้ผู้ต้องขังบางคนไม่เกรงกลัวต่อการกระทำผิดอีก

ส่วนปัญหา / ข้อจำกัด ในการป้องกันและแก้ไขมิให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม พบว่า

- 1) กระบวนการบำบัดฟื้นฟู ด้วยโปรแกรมแก้ไขพื้นฐานต่างๆ อาทิ การให้บริการด้านการศึกษาก่อนการฝึกอบรมวิชาชีพซึ่งเป็นอาชีพบำบัด ตลอดจนการอบรมศีลธรรม จริยธรรมต่างๆ เป็นปัญหาข้อจำกัดการจัดให้มีการฝึกอาชีพที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ต้องขังและตรงตามบริบททางสังคม เศรษฐกิจที่แท้จริง
- 2) จำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้น เจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถานไม่สามารถดำเนินการควบคุมแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมและให้สวัสดิการต่างๆ กับผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพ งบประมาณมีจำกัด
- 3) เมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษออกไปจากเรือนจำ/ทัณฑสถานแล้ว กระบวนการติดตาม ดูแลพฤติกรรมเป็นไปได้อย่างยาก
- 4) สังคมโดยภาพรวมมีความเลื่อมโทรมอ่อนแอ ไม่ว่าจะเป็นความล้มเหลวของระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศ

ข้อเสนอแนะต่อระบบเฝ้าระวังปัญหา : แนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาคดีอาชญากรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม – สาวคดีอาชญากรรมมิให้กระทำผิดซ้ำ

- 1) การสร้างและพัฒนาให้เกิดระบบ/โครงการ/กิจกรรมที่เสริมสร้างความเข้มแข็งภายในจิตใจแก่ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำคดีอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ
- 2) ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังต้องอยู่บนฐานของความเป็นจริง รวมทั้งการสร้างและพัฒนาโปรแกรมที่เฉพาะเจาะจงในการแก้ไขปัญหาคดีอาชญากรรมผู้ต้องขัง
- 3) สร้างและพัฒนาระบบที่ช่วยให้มีการประทับประคอง/หนุนช่วยผู้ต้องขังที่เพิ่งพ้นโทษ เช่น การสร้างศูนย์รับเรื่องตามจังหวัดต่างๆ
- 4) การให้ความสำคัญกับการถอดบทเรียนการทำงานของเรือนจำ/ทัณฑสถานที่มีผลงานโดดเด่นในการสร้างระบบกลไกที่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาคดีอาชญากรรมผู้ต้องขังได้อย่างเป็นรูปธรรมในฐานนวัตกรรมใหม่
- 5) พัฒนาให้มีระบบวัดและประเมินผลสำเร็จในการอบรมแก้ไขผู้กระทำผิด ด้านการเฝ้าระวังปัญหาในระดับสังคม คือ
  - 1) ช่วงวัยที่ต้องเฝ้าระวังเป็นอย่างมาก คือ ช่วงอายุ 12 ปี เป็นต้นไป การเฝ้าระวังจำเป็นต้องสร้างให้เกิดกิจกรรมที่ช่วยสร้างและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทางด้านความคิดและจิตใจแก่เด็ก โดยการให้การศึกษาแบบทางเลือกซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนากระบวนการทางความคิด
  - 2) ควรมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติด ตลอดจนองค์ความรู้เกี่ยวกับโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

*****

ชื่อเรื่อง   โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบด้านทัณฑวิทยา

คณะผู้ร่วมวิจัย

1. ที่ปรึกษาโครงการ	นายนักธิ	จิตสว่าง	อธิบดีกรมราชทัณฑ์
	นายเฉลิมชัย	เนตรมัย	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม
	นายชลิต	ประจงกิต	ผู้อำนวยการสำนักทัณฑปฏิบัติ
	นายทรงวุฒิ	พัฒนกุล	ผู้อำนวยการทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง
	นางทองใบ	กิ่งแก้ว	หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ
	นางทิฆัมพร	วิเชียรเชื้อ	ผู้อำนวยการทัณฑสถานหญิงสงขลา
	นายกฤษ	กระแสร์ทิพย์	ผู้อำนวยการทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง
	นายเสกสรร	ยอดแสง	รักษาราชการแทน ผู้บัญชาการเรือนจำกลางคลองไผ่
	นายสุริโย	วิชัยดิษฐ์	รักษาราชการแทนผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
	นายเผด็จ	หรั่งรอด	ผู้อำนวยการศูนย์ชุมชนบำบัดคลองไผ่
2. หัวหน้าวิจัย	นางนุชนาถ	ศรีเผด็จ	หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑวิทยา
3. คณะผู้วิจัย	นายวสันต์	อัมพปานิก	หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง เรือนจำกลางคลองไผ่
	นายกาญจน์	สุนทรเดชา	หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
	นางจุไรรัตน์	ประสงค์จันทร์	หัวหน้าฝ่ายฝึกวิชาชีพทัณฑสถานหญิงสงขลา
	นางเกษวรางค์	จิณะแสน	นักสังคมสงเคราะห์ 7 ว.
	นายเอกสิทธิ์	ทองเนื้อดี	นิติกร 6 ว.
	นายไกรลาส	เรืองสวัสดิ์	นักทัณฑวิทยา 5
	นางสาวศิริพร	ปิ่นอินทร์	นักสังคมสงเคราะห์ 4
	นางสาวจิราพร	ตันติหาชัย	นักสังคมสงเคราะห์ 4
	นางสาวชนมณีภา	ดวงเงิน	ผู้ช่วยพนักงานราชทัณฑ์
	นางศิริพร	วังสาคุณ	ผู้ช่วยพนักงานราชทัณฑ์
นางสาวเสาวณี	ทองมี	ผู้ช่วยพนักงานราชทัณฑ์	
ระยะเวลาดำเนินการ	ปีงบประมาณ 2550		

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบด้านทันตวิทยา

หลักการและเหตุผล

วิชาการด้านทันตวิทยา เป็นแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเหตุผลและวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด การศึกษาเกี่ยวกับทันตวิทยาจึงทำให้ทราบถึงทฤษฎีและเหตุผลในการลงโทษผู้กระทำความผิด เทคนิคในการแก้ไขควบคุมผู้กระทำความผิด รูปแบบในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดแบบต่างๆ การบริหารงานราชทัณฑ์ ตลอดจนการกำหนดนโยบายด้านราชทัณฑ์ ทันตวิทยาจึงเป็นเสมือนกับองค์ความรู้เป็น “หลัก” และ “ทฤษฎี” ในการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ การที่ทันตวิทยาเป็นหลักและทฤษฎีในการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ ทันตวิทยาจึงเปรียบเสมือนกับเข็มทิศหรือโคมไฟที่ส่องชี้แนวทางให้กับการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งหากปราศจากโคมไฟหรือเข็มทิศดังกล่าวแล้วก็จะทำให้ “การปฏิบัติงานราชทัณฑ์” วนเวียนอยู่ในความผิดพลาดอย่างต่อเนื่องได้ เนื่องจากการทำงานที่ปราศจากแนวทางหรือหลักการชี้นำไปสู่ทิศทางที่ถูกต้อง (นันทิ จิตสว่าง,ม.ป.ป,น. 8)

การพัฒนาระบบด้านทันตวิทยา จึงมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ที่จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการศึกษาวิจัยก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาระบบงานด้านทันตวิทยาได้โดยทำการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนศึกษาวิจัยเพื่อนำไปสู่การแสวงหาคำตอบหรือการตรวจสอบว่าแนวทางการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ที่เรากำลังทำอยู่มีประสิทธิภาพ มากน้อยเพียงใด หรือการปฏิบัติงานในปัจจุบัน เรือ่นจำ/ทัณฑสถานประสบปัญหาในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด ซึ่งจากการที่ได้สำรวจสภาพปัญหาของเรือนจำ/ทัณฑสถาน และหน่วยงานในสังกัดกรมราชทัณฑ์ ในปีงบประมาณ 2550 พบว่า มีประเด็นปัญหาหลายประการ ทั้งในแง่ของผู้ต้องขังและแง่ของเจ้าหน้าที่ เช่น ปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการพระราชทานอภัยโทษปล่อยตัว ปัญหาผู้ต้องขังเล่นการพนัน ปัญหาผู้ต้องขังขาดแรงจูงใจในการฝึกวิชาชีพ ปัญหาคุณภาพการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังคดีอาชญากรรม ปัญหาประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่แห่งเดียว ปัญหาผู้ต้องขังกระทำความผิดวินัยและก่อความไม่สงบเรียบร้อย ฯลฯ กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทันตวิทยา สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ ได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาระบบงานด้านทันตวิทยาในแง่ของการปรับปรุงแก้ไขอันเกิดจากสภาพปัญหาต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำโครงการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาในการปฏิบัติงานต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

- 1 เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาอันเกิดจากการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นในเรือนจำและทัณฑสถาน
- 2 เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในเรือนจำและทัณฑสถาน
- 3 เพื่อพัฒนาระบบงานด้านทันตวิทยา

กลุ่มตัวอย่าง

- 1 ผู้ต้องขัง
- 2 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินงาน

- 1 ศึกษาเอกสารวิชาการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2 ศึกษาข้อมูลผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
- 3 จัดทำเครื่องมือการวิจัยและทดสอบปรับปรุงแก้ไข
- 4 รวบรวมข้อมูล โดย
  - 1) การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังเรือนจำ/ทัณฑสถานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
  - 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษากรณีศึกษา (Case study) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (depth Interview) โดยการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เรือนจำ/ทัณฑสถานที่เกี่ยวข้อง
- 5 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล
- 6 จัดทำรายงานวิจัย และเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป

พื้นที่ดำเนินการ

- 1 เรือนจำกลางเชียงใหม่
- 2 เรือนจำกลางนครสวรรค์
- 3 เรือนจำกลางพิษณุโลก
- 4 เรือนจำกลางยะลา
- 5 เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
- 6 เรือนจำกลางฉะเชิงเทรา
- 7 เรือนจำกลางคลองไผ่
- 8 เรือนจำกลางกำแพงเพชร
- 9 เรือนจำจังหวัดภูเก็ต
- 10 เรือนจำจังหวัดนนทบุรี
- 11 เรือนจำจังหวัดสระแก้ว
- 12 เรือนจำจังหวัดบุรีรัมย์
- 13 เรือนจำจังหวัดสกลนคร
- 14 ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง
- 15 ทัณฑสถานหญิงสงขลา
- 16 ทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง

17 ศูนย์ชุมชนบำบัดคลองไผ่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาอันเกิดจากการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นในเรือนจำและทัณฑสถาน
- 2 เป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบการป้องกัน แก้ไข ปัญหาอันเกิดจากการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นในเรือนจำและทัณฑสถาน
- 3 นำผลการศึกษามาพัฒนาระบบการปฏิบัติงานด้านทัณฑวิทยา

สรุปผลการศึกษาวิจัย

เรื่อง ปัญหาผู้ต้องขังกระทำผิดวินัย : กรณีศึกษาเรือนจำกลางคลองไผ่ และทัณฑสถาน วิญญูมกลาง

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาสาเหตุการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองไผ่และทัณฑสถานวิญญูมกลาง และเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยต่อไป

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เก็บข้อมูลจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ ฝ่ายควบคุมและกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

3.1 สาเหตุในการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง คือ

- (1) ผู้ต้องขังไม่ได้รับอภิโยท
- (2) ผู้ต้องขังมีสภาพจิตใจไม่ปกติ มีอาการทางจิต ประสาท
- (3) ผู้ต้องขังเป็นหนี้สินผู้ต้องขังอื่น เนื่องจากการลักลอบเล่นการพนัน
- (4) ผู้ต้องขังไม่มีญาติ หรือผู้อุปการะให้ความช่วยเหลือ
- (5) ผู้ต้องขังเป็นสายข่าวให้กับเจ้าหน้าที่ ทำให้ผู้ต้องขังอื่นเกิดความไม่พอใจ
- (6) ผู้ต้องขังมีความโกรธแค้น บาดหมาง มาจากภายนอกหรือจากเรือนจำอื่น
- (7) ผู้ต้องขังสร้างสถานการณ์เพื่อต้องการย้ายแดนหรือย้ายเรือนจำ
- (8) ผู้ต้องขังรับจ้างจากผู้ต้องขังอื่น
- (9) ผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ เกิดความหึงหวง ทำร้ายร่างกายกัน
- (10) ผู้ต้องขังหยอกล้อกันจนเกิดความไม่พอใจนำไปสู่การทะเลาะวิวาท
- (11) ผู้ต้องขังข่มขู่ได้ บังคับขืนใจ ผู้ต้องขังอื่น
- (12) ผู้ต้องขังที่ถูกทำร้ายเป็นผู้ต้องขังคดีสำคัญที่ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ไม่ยอมรับ เช่น คดีข่มขืนเด็กหรือผู้สืบสันดาน คดีฆ่าบุพการี หรือเป็นสายข่าวให้กับเจ้าหน้าที่ในคดียาเสพติด
- (13) ผู้ต้องขังไม่พอใจการปฏิบัติงานตรงไปตรงมาของเจ้าหน้าที่
- (14) ผู้ต้องขังไม่เข้าใจ ระเบียบ ขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
- (15) ผู้ต้องขังถูกขัดผลประโยชน์ ไม่พอใจเรื่องส่วนตัว หรือถูกจับกุม ลงโทษเมื่อกระทำผิดวินัย
- (16) ผู้ต้องขังต้องการยกระดับตนเองเป็นผู้นำในกลุ่มผู้ต้องขังด้วยกัน
- (17) ผู้ต้องขังมีความอคติ น้อยใจ ถูกตำหนิ จากเจ้าหน้าที่หรือผู้ต้องขังอื่นและมีปัญหาในการอยู่ร่วมกับผู้ต้องขังอื่น

- (18) ผู้ต้องขังได้รับทราบข่าวร้าย สะเทือนใจ จากญาติหรือผู้อุปการะ
- (19) ความเกียจคร้านไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ของผู้ต้องขัง
- (20) ผู้ต้องขังมีความรู้สึกที่ไม่ได้รับคำตอบแทนตามสมควร
- (21) ผู้ต้องขังมีความรู้สึกต่อต้านงานที่ได้รับมอบหมาย คิดว่าไม่สามารถนำไปใช้

ประโยชน์ได้จริงเมื่อพ้นโทษออกไปภายนอก

3.2 แนวทางในการป้องกันผู้ต้องขังกระทำผิดวินัย

- (1) หลีกเลี่ยงการนำหนังสือพิมพ์เข้ามาภายในเรือนจำ เพราะผู้ต้องขังจะอ่านข่าวบอลจากหนังสือพิมพ์ เป็นเหตุให้สามารถติดตามข่าวสารกีฬาบอลได้ นำไปสู่การเล่นการพนันกัน
- (2) เมื่อเกิดเหตุการณ์ผู้ต้องขังทะเลาะวิวาทกัน เรือนจำ/ทัณฑสถานต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด หากปล่อยให้เกิดปัญหาทะเลาะวิวาท หรือ ทำร้ายร่างกายกันอยู่เป็นประจำ ทำให้ผู้ต้องขังเกิดความเคยชิน ทำให้มีการถ่ายทอดกันทางวัฒนธรรม มีพฤติกรรมที่เลียนแบบกัน คิดว่าการมีพฤติกรรมที่ก่อความวุ่นวายเช่นนี้เป็นเรื่องธรรมดา ฉะนั้น เรือนจำ/ทัณฑสถานต้องควบคุมเพื่อลดสถานการณ์การก่อเหตุเช่นนี้ให้น้อยลง
- (3) จัดงานให้ผู้ต้องขังทำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม อย่าปล่อยให้ผู้ต้องขังมีเวลาว่างมากเกินไป
- (4) จัดปริมาณงานให้ผู้ต้องขังทำอย่างเหมาะสม ไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป ปลูกฝังให้รู้จักการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ และการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า
- (5) จัดประชุมชี้แจงเน้นย้ำให้ผู้ต้องขังเข้าใจ กฎ ระเบียบวินัยของผู้ต้องขังระหว่างการใช้ชีวิตภายในเรือนจำ
- (6) ควบคุมดูแล แยกคุมขังผู้ต้องขังที่เป็นกะเทย แยกควบคุมไว้โดยเฉพาะ เพื่อมิให้แพร่พฤติกรรมดังกล่าว ไปสู่ผู้ต้องขังอื่นเป็นการสกัดกั้นวัฒนธรรมและความประพฤติที่ไม่เหมาะสม เพื่อลดความยุ่งยากที่เป็นปัญหาต่อการควบคุม
- (7) เรือนจำ/ทัณฑสถาน ควรจัดโปรแกรมหรือกิจกรรมที่ช่วยปลูกฝังความรัก ความสามัคคี ความปรองดองและให้อภัยกันแก่ผู้ต้องขัง
- (8) เรือนจำ/ทัณฑสถาน ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล หรือให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาต่างๆด้านให้แก่ผู้ต้องขังไว้โดยเฉพาะ หรืออาจจัดนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาไว้ประจำที่เรือนจำ/ทัณฑสถาน
- (9) เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมระดับผู้บังคับบัญชา ควรมีจิตสำนึกที่ดี มุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาการเล่นการพนัน และปัญหาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังอย่างจริงจัง มีขั้นตอนในการดูแลควบคุมผู้ต้องขัง และติดตามดูแลผู้ต้องขังอย่างใกล้ชิด ไม่ควรละเลยหรือมีความรู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดา เกิดปัญหาแล้วจึงค่อยหาทางแก้ไขเฉพาะเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการแก้ปัญหที่ปลายเหตุ

สรุปผลการศึกษาวิจัย

เรื่อง ปัญหาผู้ต้องขังเล่นการพนัน : กรณีศึกษาเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาถึงสาเหตุการเล่นการพนันของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช และเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาผู้ต้องขังเล่นการพนันต่อไป
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ ฝ่ายควบคุมและกลุ่มผู้ต้องขัง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผลการศึกษาวิจัย รวบรวมข้อมูลจากบุคคล 2 กลุ่มดังนี้

3.1. กลุ่มเจ้าหน้าที่

สาเหตุในการเล่นการพนันของผู้ต้องขังมาจากสาเหตุหลายประการ คือ

- (1) เกิดจากตัวผู้ต้องขัง คือ เกิดจากนิสัยและสันดานของผู้ต้องขังที่นิยมเล่นการพนันเป็นอาชีพ กระทบความผิดซ้ำซาก และวุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่มั่นคง ขาดสติยั้งคิด มีสภาพจิตใจไม่เข้มแข็งพอ ถูกเพื่อนชักจูงได้ง่าย
- (2) สภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำ คือ ผู้ต้องขังมีเวลาว่างมาก คิดว่าการเล่นการพนันเป็นสิ่งสนุกสนาน สามารถผ่อนคลายความเครียด และความวิตกกังวลได้ ไม่อยู่ในภาวะที่หากิจกรรมอื่นทำได้ และหวังจะได้รับผลประโยชน์จากการเล่นการพนัน
- (3) สภาพทางครอบครัว คือ ถูกญาติทอดทิ้ง ไม่ส่งเสียดูแล ผ่อนคลายความเครียดด้วยการเล่นการพนัน และมีปัญหาทางด้านครอบครัว ญาติพี่น้อง
- (4) ค่านิยมของผู้ต้องขัง คือ มีค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อ ทำให้ผู้ต้องขังอื่นเห็นว่าตนเป็นคนเก่งในสายตาเพื่อนๆ และสามารถหยิบยืมเงินจากเพื่อนได้สะดวก ถ้าเล่นการพนัน
- (5) ด้านเจ้าหน้าที่ คือ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดูแลทั่วถึง เพราะมีอัตรากำลังไม่เพียงพอ ขาดการดูแลเอาใจใส่ต่อผู้ต้องขัง ละเลยหน้าที่ที่จะตรวจตราตามที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ และเจ้าหน้าที่บางคนอาจหาผลประโยชน์จากผู้ต้องขัง
- (6) ผู้ต้องขังมีอิทธิพล คือ มีความสนิทสนมกับเจ้าหน้าที่เป็นพิเศษ และทำตัวเหนือผู้ต้องขังอื่น คอยยุยงส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังเล่นการพนัน

3.2. กลุ่มผู้ต้องขัง

สาเหตุในการเล่นการพนันของผู้ต้องขังมาจากสาเหตุหลายประการ คือ

ผู้ต้องขังมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่า การเล่นการพนันเป็นเรื่องปกติของเรือนจำ เป็นของอยู่คู่เรือนจำ เป็นต้น จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ต้องขัง สามารถสะท้อนให้เห็นได้ว่า การเล่นการพนันยังคงเกิดขึ้นในเรือนจำได้ตลอดเวลาและน่าจะคงเป็นเช่นนี้ต่อไป ถึงแม้ว่าทางเรือนจำจะมีการปราบปรามและลงโทษก็ตาม เพราะผู้ต้องขังมองว่าเป็นเรื่องที่เป็นเรื่องที่ถูกคิด ถูกต้อง เหมาะสม หรือมองว่าการเล่นการพนัน

กับกีฬา เป็นเรื่องที่มาควบคู่กัน เสมือนว่าได้มีการแข่งขันในเกมส่นอกสนามเกิดขึ้น เปรียบได้กับการเลี้ยงชีพเพื่อเพิ่มอรรถรสในการชมมากขึ้น ซึ่งแท้จริงแล้ว การชมการแข่งขันกีฬาส่วนมากมีจุดประสงค์หลักของการชมนั้นก็คือ เพื่อความเพลิดเพลินและความสนุกในเกมส์การแข่งขัน

3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหา

(1) การให้การอบรม คือ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางเรือนจำและโทษทัณฑ์ที่จะได้รับหากกระทำผิดวินัย จัดคลินิกสุขภาพจิต ให้ความรู้และดูแลอย่างใกล้ชิด และจัดอบรมตามโปรแกรมต่างๆ รวมทั้งกิจกรรมทางศาสนา

(2) การฝึกวิชาชีพ คือ จัดหางานฝึกวิชาชีพที่สอดคล้องกับสภาพเรือนจำ ให้ผู้ต้องขังได้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

(3) การจัดให้มีสวัสดิการ/นันทนาการ คือ ส่งเสริมการเล่นกีฬา การออกกำลังกาย และดนตรี และจัดสิ่งของใช้ประจำวัน รวมทั้งอุปกรณ์กีฬาให้เพียงพอ

(4) คำนิยามของผู้ต้องขัง คือ ให้การอบรมปลูกฝังปรับเปลี่ยนทัศนคติใหม่ให้เข้าใจถึงผลเสียของการพนันและใช้กิจกรรมทางศาสนาเข้าช่วยขัดเกลานิสสัย

(5) ด้านเจ้าหน้าที่ คือเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการควบคุมผู้บังคับบัญชาต้องหมั่นตรวจตรา / ให้การอบรมปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้อง เจ้าหน้าที่ต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องขังอย่างเสมอภาค

(6) ผู้ต้องขังอิทธิพล คือ เจ้าหน้าที่จะต้องถือปฏิบัติตามระเบียบโดยเคร่งครัดปกครองด้วยความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องขังทุกคน และการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง จะต้องปฏิบัติอย่างเท่าเทียม และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

(7) การบังคับใช้กฎหมาย คือ เมื่อผู้ต้องขังกระทำผิด จะต้องใช้มาตรการลงโทษทางกฎหมายโดยเคร่งครัด

*****

สรุปผลการศึกษาวิจัย

เรื่อง ผู้ต้องขังขาดแรงจูงใจในการฝึกวิชาชีพ : กรณีศึกษาทัณฑสถานหญิงสงขลา

1. ข้อมูลทั่วไปด้านภูมิหลัง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 20-30 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สถานภาพสมรส มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้ ถูกจำคุกเป็นครั้งแรก ต้องโทษในคดี พ.ร.บ.ยาเสพติดหรือสารระเหย ก่อนต้องโทษประกอบอาชีพค้าขาย มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย มีภาระต้องดูแลบุตร ระหว่างต้องโทษมีญาติพี่น้องมาเยี่ยม เมื่อมีปัญหาในเรื่องจำปรึกษากับเพื่อนผู้ต้องขังด้วยกัน

2. ทศนคติต่อการฝึกวิชาชีพ

2.1 ด้านการยอมรับตัวผู้สอน กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า ผู้สอนมีความรู้เชี่ยวชาญในวิชาที่สอน ทำให้เข้าใจได้ง่ายเอาใจใส่ในการฝึกวิชาชีพ จัดการฝึกวิชาชีพได้ตรงกับความต้องการ ผู้สอนมีความเสียสละทั้งแรงกายและเวลา และเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้แสดงความคิดเห็นและสนับสนุนให้กำลังใจ

2.2 ด้านการเห็นคุณค่าของการฝึกวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจจะเข้ารับการฝึกวิชาชีพมากกว่า 1 สาขาวิชา กระตือรือร้นและเอาใจจริงเอาใจกับการฝึกวิชาชีพ เข้ารับการฝึกวิชาชีพด้วยความสมัครใจและสนใจจริง

2.3 ประโยชน์ทางอ้อมของการฝึกวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การฝึกวิชาชีพมีประโยชน์ภายหลังพ้นโทษ ผู้ต้องขังที่เข้ารับการฝึกวิชาชีพมีโอกาสหางานได้ง่ายกว่าผู้ต้องขังที่ไม่ได้รับการฝึกวิชาชีพ และทำให้มีความเพลิดเพลินลิ้มความทุกข์ได้

2.4 ประโยชน์ในอนาคต กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า เงินปันผลสามารถนำไปช่วยเหลือครอบครัวได้น้อยมาก การฝึกวิชาชีพทำให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้มีทักษะในการแก้ไขปัญหาในการทำงาน ทำให้รู้จักคิดค้นผลงาน รู้จักใช้เครื่องมือได้ถูกต้องและเหมาะสมกับงาน และเรือนจำยังให้การยกย่องผู้ต้องขังที่มีผลงานดีเด่นในระดับที่น้อย

3. ปัญหาอุปสรรคในการฝึกวิชาชีพ

3.1 สถานที่ในการฝึกวิชาชีพแออัดคับแคบ

3.2 อุปกรณ์ในการฝึกวิชาชีพไม่เพียงพอ

3.3 ได้รับเงินปันผลต่ำกว่า 500 บาท

3.4 สาเหตุที่ไม่อยากฝึกวิชาชีพเพราะ ระยะเวลาในการถูกจำคุกยาวนาน ไม่แน่ใจว่าเมื่อพ้นโทษแล้วจะได้นำไปใช้ได้หรือไม่ ได้รับเงินปันผลน้อย และได้รับเงินปันผลล่าช้า มีความกังวลใจเกี่ยวกับครอบครัว สาขาวิชาชีพที่เรือนจำจัดให้ไม่ตรงกับความต้องการของตนเอง ไม่มีวิชาชีพที่ตรงกับ

ความถนัด ขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพ ร่างกายไม่แข็งแรง มีความกังวลใจเกี่ยวกับคดี มีงานรองรับ อยู่แล้วเมื่อพ้นโทษจึงไม่สนใจที่จะฝึกวิชาชีพ

4. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้

4.1 ควรมีการสำรวจความต้องการ และความสนใจของผู้ต้องขังเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพ รวมทั้งความต้องการของตลาดภายในท้องถิ่นที่ผู้ต้องขังจะกลับไปอยู่เมื่อพ้นโทษ

4.2 ควรพิจารณาเพิ่มเงินปันผลให้แก่ผู้ต้องขัง โดยดูจากผลงานและคุณภาพของงาน

4.3 ควรปรับปรุงเรื่องอาคาร สถานที่ในการฝึกวิชาชีพ เช่น ติดตั้งเครื่องระบายอากาศ ปรับแสงสว่างให้เพียงพอ และติดตั้งพัดลมเพิ่มขึ้น

4.4 จัดหาอุปกรณ์ในการฝึกวิชาชีพให้เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขัง

สรุปผลการศึกษาวิจัย

เรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ.2549

1. ข้อมูลทั่วไปด้านภูมิหลัง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุน้อยกว่า 25 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม จบการศึกษาระดับชั้น ป.1-ป.6 สถานภาพโสด ถูกจำคุกเป็นครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ต้องโทษครั้งสุดท้ายในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน และคดี พ.ร.บ.ยาเสพติดและสารระเหย ต้องโทษคดีในปัจจุบัน คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน และคดี พ.ร.บ.ยาเสพติดและสารระเหย ระยะเวลาในการต้องโทษ ระหว่าง 1-5 ปี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ บิดาหรือมารดาเสียชีวิต และบิดามารดาแยกกันอยู่ ไม่มีภาระต้องเลี้ยงดูใคร ก่อนต้องโทษประกอบอาชีพรับจ้าง (รายวัน) มีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกต่อภาวะเศรษฐกิจเดือดร้อนเล็กน้อย แต่ไม่มีภาระหนี้สิน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีบุคคลในครอบครัวที่เคยต้องโทษ กลุ่มตัวอย่างไม่ชอบเล่นการพนัน เคยใช้สารเสพติด ได้แก่ เมทแอมเฟตามีน ยาไอซ์ ยาอี

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับบิดามารดา กลุ่มตัวอย่างมีความสนิทสนมกับแม่มากกว่าสาเหตุที่กระทำผิดซ้ำครั้งนี้ เนื่องจากต้องการเงิน หรือทรัพย์สิน และถูกเพื่อนชักจูง ขาดสติเนื่องจากดื่มสุราและใช้ยาเสพติด

2. ปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความตั้งใจมุ่งมั่นต่อการเก็บเกี่ยวความรู้ และประสบการณ์ในการฝึกอบรมจากโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ในระดับค่อนข้างมาก และเข้ารับการอบรมตามโปรแกรมที่เรือนจำจัดให้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ในระดับค่อนข้างมาก

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่า การเข้าร่วมโครงการฯ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงความคิดจิตใจ พฤติกรรมไปในทางที่ดีกว่าเดิม ในระดับค่อนข้างมาก หลังจากผ่านการอบรมในโครงการดังกล่าวแล้ว มีความมั่นใจว่าสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ในระดับค่อนข้างมาก

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่า ได้รับการพัฒนาความคิด ความรู้ ความสามารถจากการอบรมในโครงการฯ ในระดับพอมีบ้าง การฝึกวิชาชีพที่เรือนจำจัดให้ในโครงการฯ ตรงกับความสนใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ในระดับพอมีบ้าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่า การแนะนำเรื่องการให้บริการสงเคราะห์และแหล่งขอรับบริการ ทำให้มีความเข้าใจและทราบแหล่งขอรับบริการได้ ในระดับพอมีบ้าง การให้คำแนะนำเรื่องการประกอบอาชีพ การสมัครงานจากสำนักงานจัดหางานทำให้ทราบแหล่งที่จะไปสมัครงาน ในระดับพอมีบ้าง

3. ปัจจัยด้านสังคมหลังจากได้รับพระราชทานอภัยโทษ 2549

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ หลังได้รับการปล่อยตัวไปพักอาศัยอยู่กับบิดา มารดา และลุง ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย บุคคลที่ไปพักอาศัยอยู่ด้วยรู้สึกยินดีต้อนรับให้กลับไปอยู่ด้วย และญาติ พี่น้อง เพื่อนบ้านก็ให้การต้อนรับ ยินดีให้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เมื่อพ้นโทษแล้วหางานทำได้ทันที อีกส่วนหนึ่งที่ต้องใช้เวลาในการหางานทำคือ ต้องใช้เวลาในการหางานเป็นระยะเวลา 1-6 เดือน ปัญหาในการหางานทำ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ระบุว่า มีงานให้ทำ แต่ไม่ตรงกับความถนัด ความสนใจ และกรณีที่ไม่มีการยอมรับเข้าทำงานเพราะ ความรู้น้อย และไม่มีเงินลงทุนในการประกอบอาชีพ

ในด้านการขอความช่วยเหลือ ด้านการเงินจากครอบครัวญาติพี่น้อง และด้านขอคำแนะนำเมื่อประสบปัญหาจากพ่อ แม่ และญาติ

สาเหตุที่กระทำผิดซ้ำ เพราะ ไม่มีงานทำ และผู้คนไม่ยอมรับถูก ดูแคลน เหยียดหยาม และไม่ได้รับความยุติธรรมจากสังคม

4. ทัศนคติต่อตนเองและต่อการกระทำผิด

4.1 ด้านทัศนคติต่อการกระทำผิด การติดคุกเป็นเรื่องธรรมดา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่าไม่จริง คุณเป็นมหาวิทยาลัยชีวิต ติดคุกทั้งที่ต้องหาความรู้ใหม่ๆ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่า ไม่จริง การทำความดีทำได้ยาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่า ไม่จริง ถ้าทำผิดอีกครึ่งหนึ่งโทษก็ไม่หนัก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่า ไม่จริง และการไม่ได้รับความยุติธรรมจากสังคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่า ไม่จริงบางครั้ง

4.2 ด้านการควบคุมตนเองของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับต่ำกว่าช่วงคะแนนปกติ

4.3 ด้านความภูมิใจในของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงคะแนนปกติ

4.4 ด้านความพอใจในชีวิตของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงคะแนนปกติ

5. ข้อเสนอแนะจากผู้ต้องขัง

5.1 หน่วยงานของรัฐควรหางานให้ผู้ต้องขังทำภายหลังพ้นโทษ

5.2 เพิ่มการลงโทษให้มากขึ้นเพื่อจะไม่กระทำผิดอีก

5.3 ประชาสัมพันธ์ให้สังคมเกิดการยอมรับในตัวผู้ต้องขังที่พ้นโทษ

5.4 จัดอบรมกรรมฐานเพื่อพัฒนาจิตใจ

5.5 จัดให้มีการฝึกวิชาชีพก่อนปล่อยตัว โดยเฉพาะวิชาชีพช่างต่างๆ

5.6 จัดหาวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องการปรับตัวเมื่อออกไปอยู่สังคมภายนอก

5.7 ภาครัฐควรสนับสนุนเงินลงทุนสำหรับผู้ต้องขังที่พ้นโทษในการทำกิจกรรมต่างๆ

5.8 ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและกฎหมาย

6. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

6.1 จัดให้มีการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำ

6.2 ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานเอกชน บริษัท ห้างร้าน ที่มีความสนใจรับผู้ต้องขังเข้าทำงานสามารถที่จะติดต่อเพื่อคัดเลือก หรือมีการอบรมก่อนพ้นโทษเพื่อให้ผู้ต้องขังเกิดความเข้าใจในลักษณะงานที่จะไปทำ

6.3 การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ควรติดต่อสำนักงานจัดหางานมาให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสมัครงาน มีการทดสอบความถนัด ความสนใจในวิชาชีพ ทำให้สามารถเตรียมตัวไปสมัครงานได้ถูกต้อง

6.4 ควรฝึกให้ผู้ต้องขังมีทักษะในการควบคุมอารมณ์และความต้องการในทางที่เหมาะสมของตนเอง โดยใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรม(Behavior Modification) โดยเฉพาะผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน

สรุปผลการติดตามประเมินผลการดำเนินงานชุมชนบำบัดรูปแบบ CARE MODEL : กรณีศึกษาศูนย์ชุมชนบำบัดคลองไผ่

1. กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่

1.1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายทั้งหมด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพสมรส สมรสแล้ว มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดนครราชสีมา รัับราชการในตำแหน่งนักทัศนวิทยา ดำรงตำแหน่งในระดับ 5 และ 6 ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ชุมชนแห่งนี้เป็นเวลา 4-5 ปี

1.2 การบริหารจัดการของศูนย์ชุมชนบำบัดคลองไผ่

(1) ด้านเจ้าหน้าที่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่า มีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ เนื่องจากว่า งานชุมชนบำบัดคลองไผ่เป็นงานพัฒนาบุคคลที่ต้องแก้ไขบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมผู้ต้องขังควบคู่ไปกับการควบคุมจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือครู เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า เจ้าหน้าที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพราะ มีวุฒิสูงกว่าสมาชิกในศูนย์ มีทีมงานที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า ไม่เหมาะสม เพราะเจ้าหน้าที่เกือบทั้งหมดที่อยู่ในศูนย์ฯ เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านวิชาชีพช่าง หรือศิลปะศาสตร์ทั่วไป นอกจากนี้ ยังมีเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งที่มีศักยภาพต่ำกว่ามาตรฐาน

(2) ด้านปริมาณงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย ปริมาณงานมากเมื่อเปรียบเทียบกับโครงสร้างของงานซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์ฯ และอัตรากำลังที่มีอยู่

(3) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้อบรม เจ้าหน้าที่ในศูนย์ฯ ได้รับการอบรมโดยเฉพาะด้านเกี่ยวกับชุมชนบำบัด และวิทยากรที่มาอบรมและบรรยายในศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมดี

(4) ระยะเวลาในการบำบัดฟื้นฟู กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีความเหมาะสม เพราะถ้าระยะเวลาสั้นเกินไป ผู้ต้องขังจะไม่แสดงพฤติกรรมที่แท้จริงออกมาแต่ถ้าอยู่นานเกินไป เกิน 1 ปี กลุ่มที่เกรงจะพาเพื่อนผู้ต้องขังคนอื่นมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้

(5) ด้านสถานที่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า สถานที่เป็นสัดส่วน กว้างขวาง เพียงพอไม่แออัด แต่เรือนนอนมีสภาพทรุดโทรม

(6) ด้านอุปกรณ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า อุปกรณ์มีเพียงพอ ส่วนที่ไม่เพียงพอคือขาดอุปกรณ์สำนักงาน อุปกรณ์ห้องกายบริหาร และอุปกรณ์ห้องพยาบาล

(7) ด้านงบประมาณ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า งบประมาณมีน้อยเกินไป

1.3 การฟื้นฟูสมาชิกภายในศูนย์ชุมชนบำบัดคลองไผ่

มีวิธีการรับสมัครและคัดเลือกตามขั้นตอนและวิธีการของชุมชนบำบัด

1.4 การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

โดยจัดอบรมฝึกวิชาชีพเกษตรกรรม ช่างไม้ ช่างโลหะ ช่างตัดผม และช่างปูนหลังจากเสร็จสิ้นโครงการแล้วได้มีการประเมินผลผู้ต้องขังที่เข้าโครงการ โดยประเมินภาคทฤษฎีด้วยการใช้แบบสอบถาม ประเมินภาคปฏิบัติโดยให้ผู้ต้องขังลงมือปฏิบัติจริง เมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษแล้วศูนย์ชุมชนฯ ได้ติดตามผลเป็นบางรุ่น โดยการเยี่ยมบ้าน ส่งจดหมาย และโทรศัพท์

2. กลุ่มผู้ต้องขัง

2.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-30 ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง ก่อนต้องโทษประกอบอาชีพ รับจ้าง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-7000 บาท อาศัยอยู่ในย่านธุรกิจการค้าและชุมชนแออัด ไม่เป็นแหล่งค้ายาเสพติด ส่วนใหญ่ต้องโทษจำคุกเป็นครั้งแรก ระยะเวลาถูกจำคุก 3-4 ปี ต้องโทษในคดีจำหน่าย

สาเหตุที่เสพยาเสพติดเพราะ อยากทดลอง และเพื่อนชวน ใช้ยาเสพติดมาเป็นระยะเวลา 1-4 ปี ปริมาณที่เสพ 2 เม็ดต่อวัน ระยะเวลาในการบำบัดในศูนย์ชุมชนฯ 6-12 เดือน

2.2 ทักษะที่ผู้ต้องขังต่อการบำบัดฟื้นฟู

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่สมัครใจเข้าชุมชนบำบัด เมื่อได้เข้ามาอยู่ในศูนย์ฯ รู้สึกว่ามีสุขภาพร่างกายแข็งแรงขึ้น ได้รับการฝึกวิชาชีพในด้านต่างๆ เช่น ช่างไม้ ช่างเชื่อมโลหะ ทำให้รู้สึกเพลิดเพลิน ไม่ต้องคิดมาก และคิดว่าสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกวิชาชีพไปใช้ภายหลังพ้นโทษได้

การอบรมธรรมะ ทำให้รู้สึกสงบมีความยังคิด อยากให้ศูนย์ฯ เพิ่มกิจกรรมด้านการฝึกวิชาชีพ การเข้ามาอยู่ในศูนย์ฯ มีผลให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ คือจิตใจดีขึ้น กล้าพูด กล้าแสดงออก

2.3 ประเมินอารมณ์ พฤติกรรมผู้ต้องขัง

- (1) ด้านการควบคุมตนเอง พบว่า การควบคุมอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปกติ
- (2) ด้านความรับผิดชอบ พบว่า ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปกติ
- (3) ด้านแรงจูงใจ พบว่า แรงจูงใจของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปกติ
- (4) ด้านการตัดสินใจแก้ปัญหา พบว่า การตัดสินใจแก้ปัญหากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปกติ
- (5) ด้านความภูมิใจในตนเอง พบว่า ความภูมิใจในตนเองของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปกติ
- (6) ด้านความพอใจในชีวิต พบว่า ความพอใจในชีวิตของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปกติ

3. กลุ่มผู้พันโทษ

3.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 25-35 ปี อาศัยอยู่ในชนบทและแหล่งชุมชนแออัด บุคคลที่ผู้พันโทษไปพักอาศัยอยู่ด้วย รู้สึกยินดีที่ผู้พันโทษกลับไปอยู่ด้วย ลักษณะกลุ่มเพื่อนที่คบหาตั้งใจ ทำมาหากิน ใช้ระยะเวลาในการหางานทำเป็นเวลา 1-6 เดือน งานที่หาได้เป็นงานที่ไม่ตรงกับความต้องการ ความสนใจ ไม่มีเงินลงทุนในการประกอบอาชีพ ไม่มีใครยอมรับเข้าทำงานเพราะ ความรู้ที่น้อย ภายหลังผู้พันโทษกลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพรับจ้าง และพนักงานบริษัท ห้างร้าน รายได้ระหว่าง 5,001-7,000 บาท

3.2 ประเมินความพร้อมในการกลับสู่ชุมชน

ในชุมชนที่อาศัยอยู่ยังคงมีการเสพยาหรือจำหน่ายยาเสพติด มีผลให้กลับไปเสพยาเสพติดอีก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หากกลับไปเสพยาเสพติดอีก ถูกจำคุกอีกครั้งหนึ่ง โทษก็ไม่หนัก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หากมีการแพร่ข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับการจับกุมผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รู้สึกกลัวและไม่คิดกลับไปเสพยาเสพติดอีก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

หลังจากผ่านโปรแกรมชุมชนบำบัดแล้ว มีความมั่นใจว่า จะเลิกยาเสพติดโดยเด็ดขาดจะสามารถกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง การได้รับการเหลียวแลจากรัฐ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่แน่ใจ

มีความมั่นใจว่าจะไม่กระทำผิดซ้ำอีกถึงแม้จะมีโอกาสและสิ่งแวดล้อมอำนวย มีความมั่นใจและพร้อมกลับมาอยู่กับครอบครัว และจะนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

4.1 กรมราชทัณฑ์ควรพิจารณาเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมกับปริมาณผู้ต้องขัง และภารกิจของศูนย์ชุมชนบำบัด เพื่อให้สามารถบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังได้ทั่วถึง มีประสิทธิภาพ

4.2 ควรจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับภารกิจของศูนย์ชุมชนบำบัดที่เน้นการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ได้แก่ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ครู เป็นต้น

4.3 กรมราชทัณฑ์ควรจัดสรรงบประมาณในการจ้าง Ex-Addict Staff เพื่อให้การดำเนินงานชุมชนบำบัดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.4 ควรมีการฝึกอบรมให้แก่อุต้องขังที่เตรียมปล่อย ให้มีความรู้ ทักษะ สามารถนำไปใช้ได้ ภายหลังผู้พันโทษ

4.5 ควรให้สำนักงานจัดหางานจังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาอบรมให้ความรู้แก่อุต้องขังในเรื่องการเตรียมตัวสมัครงาน การทดสอบความถนัดและความสนใจในอาชีพต่างๆ

4.6 ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ชุมชนบำบัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการศึกษาวิจัย

เรื่อง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เรือนจำแห่งเดียวเป็นเวลานานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

1.ทัศนคติเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเรือนจำแห่งเดียวเป็นเวลานาน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51 – 55 ปี สถานภาพสมรส สมรสแล้ว
 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุราชการระหว่าง 21 – 25 ปี ดำรงตำแหน่ง ระดับ 5 รองลงมา
 ระดับ 6 สังกัดฝ่ายควบคุม ฝ่ายบริหารทั่วไป รองลงมาฝ่ายฝึกวิชาชีพ ฝ่ายรักษาการณ์ และฝ่ายทัณฑ์
 ปฏิบัติ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาสาขาบริหารงานราชทัณฑ์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในเรือนจำแห่งนี้ เป็นเวลาระหว่าง 9 – 14 ปี

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

ในด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีหน้าที่ ดูแลควบคุมการฝึกวิชาชีพ
 ให้แก่ผู้ต้องขัง ควบคุมและรักษาการณ์ ทำหน้าที่ธุรการและการเงิน

ตำแหน่งงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ตรงกับความถนัด เพราะงานที่ทำตรงกับสาขาที่
 สำเร็จการศึกษามา

ปริมาณงานที่ทำในปัจจุบันมีความพอดี เนื่องจากมีการจัดแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม
 สามารถรับผิดชอบงานให้เสร็จและช่วยเหลือกันทำงาน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอ รองลงมาไม่เพียงพอ เนื่องจาก มีภาระด้าน
 ค่าใช้จ่ายค่าเล่าเรียนบุตร มีภาระหนี้สิน เช่น กู้เงินซื้อบ้าน

แนวทางการทำงานในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความขยัน ทำงานแบบ
 ตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์

วิธีแก้ปัญหาคืออุปสรรคในการปฏิบัติงานคือ ปรีกษาเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา หรือผู้มี
 ประสบการณ์โดยตรง

ปัจจัยที่ส่งผลให้ไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า
 ไม่มีปัจจัยใดที่ส่งผลให้ไม่สามารถทำงานได้อย่างมี

ความพร้อมในการโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพร้อม
 ในการโยกย้ายสับเปลี่ยนหน้าที่ เพราะอยากมีประสบการณ์การทำงานหน้าที่อื่นๆ ทำให้มีความ
 กระตือรือร้นมากขึ้น และอยากย้ายให้ตรงกับสายงาน เพื่อจะได้มีผลงานไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น

ความพอใจกับงานในหน้าที่ปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกพอใจเพราะเพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือ งานเรือนจำเป็นงานที่ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ปฏิบัติงานด้านนี้มานานทำให้มีความเข้าใจ มีความชำนาญ สามารถบริหารจัดการได้อย่างดี

การถูกสับเปลี่ยนงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ รู้สึกพอใจที่ได้ศึกษางานด้านอื่นบ้างเมื่อปรับตัวได้กับงานใหม่ก็พร้อมที่จะทำหน้าที่ใหม่

การทำงานให้บรรลุผลตามเป้าหมาย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า สามารถทำได้ ผลงานของตนเองเป็นที่พอใจของผู้บังคับบัญชา

ผลดี ของการปฏิบัติงานในเรือนจำแห่งเดียวเป็นเวลานาน คือ ได้ใกล้ชิดครอบครัวรองลงมา ทำให้มีประสบการณ์มากขึ้น และรู้สภาพปัญหาของเรือนจำสามารถแก้ไขปัญหาคือตรงจุด

ผลเสีย ของการปฏิบัติงานในเรือนจำแห่งเดียวเป็นเวลานาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่มีผลเสีย ในกลุ่มที่เห็นว่า มีผลเสียคือ เกิดความจำเจ เฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้น ขาดประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบและวิธีการทำงานใหม่ ๆ ของเรือนจำอื่นที่มีการพัฒนา และอาจสร้างอิทธิพลในการข่มขู่ผู้ต้องขัง

หากมีการปรับเปลี่ยนนโยบายกลุ่มตัวอย่างก็มีความพร้อมที่จะดำเนินการ รองลงมาไม่พร้อมดำเนินการเพราะยังปรับตัวไม่ทัน

2. ทักษะของเพื่อนร่วมงานต่อเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในเรือนจำและทัณฑสถานแห่งเดียวเป็นเวลานาน

1.3 ข้อมูลทั่วไปเจ้าหน้าที่

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 25 – 30 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาระดับอนุปริญญา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาด้านนิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์ สาขาบัญชี/บริหารธุรกิจ และสาขาต่างๆ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สมรสแล้ว รองลงมาโสด มีอายุราชการ ระหว่าง 5 – 10 ปี ดำรงตำแหน่งในระดับ 5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สังกัดฝ่ายบริหารทั่วไป รองลงมาฝ่ายควบคุมรักษาการณ์ ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายฝึกวิชาชีพ ฝ่ายสงเคราะห์และสวัสดิการ สถานพยาบาล ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ และฝ่ายพัฒนาผู้ต้องขัง ตามลำดับ มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในเรือนจำ/ทัณฑสถานแห่งนี้ ต่ำกว่า 5 ปี

1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

(1) ด้านความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานในเรือนจำแห่งเดียวเป็นเวลานานมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์

- (2) ด้านตรงต่อเวลา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานในเรือนจำแห่งเดียวเป็นเวลานานมีความตรงต่อเวลา เนื่องจากโดยอาชีพและลักษณะการปฏิบัติงานบังคับให้ตรงต่อเวลา
- (3) ด้านการทุ่มเทเสียสละในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานในเรือนจำแห่งเดียวเป็นเวลานานมีความทุ่มเทเสียสละ โดยอาชีพและลักษณะงานราชทัณฑ์เป็นงานที่เจ้าหน้าที่ต้องมีความทุ่มเทเสียสละตลอดเวลา
- (4) ด้านความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานในเรือนจำแห่งเดียวเป็นเวลานานมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ปัจจุบันมีระบบการตรวจสอบที่ดี ทำให้เจ้าหน้าที่ต่างก็ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส
- (5) ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานในเรือนจำแห่งเดียวเป็นเวลานาน เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์มาก มีความเข้าใจสภาพปัญหาของเรือนจำ สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด โดยเฉพาะงานด้านการควบคุมผู้ต้องขังต้องอาศัยประสบการณ์การทำงานนาน ทำให้รู้ทันเล่ห์เหลี่ยมผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังเกรงใจ
- (6) ด้านการให้ความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานในเรือนจำแห่งเดียวเป็นเวลานาน ให้ความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ เป็นอย่างดี ทำให้มีความสนิทสนมกับเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นอย่างดี

3. ทศนคติของผู้บริหารต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในเรือนจำแห่งเดียวเป็นเวลานาน

3.1 ด้านที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นต่อผู้ที่ปฏิบัติงานในเรือนจำแห่งเดียวเป็นเวลานาน ว่ามีข้อดีข้อเสียดังนี้

ข้อดี สามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายได้บรรลุผลสำเร็จเป็นอย่างดี มีประสบการณ์มาก มีความเข้าใจสภาพปัญหาของเรือนจำ สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด

ข้อเสีย ไม่ได้รับการอบรมและพัฒนาเท่าที่ควร งานเรือนจำเป็นงานจำเจ อาจมีการสร้างอิทธิพลเนื่องจากเจ้าหน้าที่เป็นคนในพื้นที่ มีญาติพี่น้องคนรู้จักฝากดูแลผู้ต้องขัง อาจมีการแสวงหาผลประโยชน์จากผู้ต้องขัง บางครั้งผู้บริหารย้ายมาใหม่เมื่อสั่งงานแล้วไม่ทำตาม ถ้าผู้บริหารไม่เด็ดขาดคนกลุ่มนี้จะรวมตัวกันต่อต้านผู้บริหาร

3.2 ความจำเป็นในการหมุนเวียนสับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่

ทำให้เจ้าหน้าที่ได้เรียนรู้งานหลายด้าน มีประโยชน์ในการที่ผู้บริหารจะสร้างคน การสร้างคนให้เป็นผู้บริหารต้องให้คนได้เรียนรู้ที่หลากหลาย มีความรู้งานในทุกด้าน

ผู้บริหารจะต้องพิจารณาว่าหากมีการสับเปลี่ยนหน้าที่แล้วต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่องาน ซึ่งจะช่วยลดความจำเจ เบื่อหน่าย เจ้าหน้าที่จะได้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้งานใหม่ๆ

3.3 การบริหารจัดการกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเนื้อหา ขาดความรับผิดชอบ

สามารถทำได้โดยการสับเปลี่ยนหน้าที่เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นในงานใหม่ บางคนสร้างปัญหาหรือหาผลประโยชน์ต้องสับเปลี่ยนให้ไปอยู่ในจุดอื่น แต่จะต้องเรียกมาคุยก่อนเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงาน รับฟังปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนให้กำลังใจ

ผู้บริหารต้องใช้คนให้ถูกกับงาน บางครั้งเจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน อาจเป็นเพราะไม่มีความถนัดกับงานที่ทำอยู่ ทำให้ทำงานนั้นได้ไม่ดี มีความผิดพลาด บางคนสร้างปัญหาให้กับเพื่อนร่วมงาน มีอิทธิพล ผิดวินัยร้ายแรง ทำให้เกิดความเสียหายแก่เพื่อนจำ ก็อาจต้องพิจารณาย้ายไปอยู่เพื่อนจำอื่น

4. ข้อเสนอแนะ

- 4.1 ควรมีการสับเปลี่ยนหน้าที่ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสเรียนรู้งานที่หลากหลาย มีความกระตือรือร้น ลดความซ้ำซากจำเจ
- 4.2 การพิจารณาความดี ความชอบ ควรมีมาตรฐาน โปร่งใส ยุติธรรม
- 4.3 กระจายโอกาสให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรมที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง
- 4.4 กรณีเจ้าหน้าที่เงินเดือนเต็มขั้น ควรให้การชมเชย หรือให้รางวัลพิเศษ